

Vårtalet i Svanholmsparken 2023 – Birgitta Resvik

Härligt att se alla Stocksundsbor här och välkomna även ni som gästar Stocksund ikväll i vår nyligen upprustade Svanholmspark.

Jag heter Birgitta Resvik och är Stocksundsbo sedan drygt 35 år. Jag och min familj har nästan alla valborgsmässoaftnar kommit smått springande längs vattnet i sista stund, för att inte missa hur elden tänds och höra talet. Men i år var jag i tid!

Vi har glädjen att se hur våren spirar i vårt vackra Stocksund. Till ett Stocksund där vi välkomnas av ett torn – det Cedergrenska Tornet, som är signumet för Stocksund. Och jag har äran att vara ordförande för Stiftelsen Cedergrenska Tornets Vänner.

Detta torn har en fantastisk historia. Det började byggas 1896 av jägmästare Albert Nestor Cedergren. Vi vet rätt lite om hans egentliga planer med byggnaden – var det tänkt som ett jaktorn eller en vanlig sommarvilla i en något annorlunda utformning.

Flera arkitekter var från början inblandade t ex Ferdinand Boberg, (känd för bl a Rosenbad, NK-huset och gasklockorna) men det blev unge Lars Israel Wahlman som ritade tornet. Han skapade byggnader i nationalromantisk stil och är känd för bl a Tjolöholms slott, Kungsbacka, Engelbreds kyrkan och inte minst Villa Tallom, som var hans hem, här i Stocksund.

Till det yttre var tornet klart 1908, men fortfarande när jägmästaren dog 1921 så var interiören inte klar. Nestor Cedergren hade dock sitt kontor på tredje våningen.

Tornet förföll, blev ett magasin och slutligen 1975 skänktes fastigheten med sina fantastiska barrträd från olika delar av världen – från Kaukasien till Nordamerika, till Skogshögskolan. Efter ett antal turer köpte till slut Danderyds kommun tornet 1981. Men vad skulle hända med det? Alla fönsterrutor var t ex krossade och trappan var ofullständig.

Men till slut tack vare ett antal entusiaster med stor drivkraft, med Gunnar Andrén i spetsen, och att flera Stocksundsbor köpte tegelstenar såsom bidrag till slutförandet, kunde huset slutligt invigas på 100-årsdagen 21 april 1996. Och jag och min familj hade förmånen att anordna en stor fest, i riddartema, bara en månad senare. (Om någon vill låna riddarflaggor så hör av er!)

Det blev lite pengar över efter renoveringen och den summan utgjorde bildandet av Cedergrenska Tornets Vänner's Fond, för vilken jag som sagt har äran att vara ordförande. Vi har delat ut stipendier till personer som betytt mycket för Stocksund på olika sätt - kulturellt, idrottsligt eller utvecklingsmässigt. Vår första stipendiat var Jan Eliasson, tidigare utrikesminister och vice generalsekreterare i FN, som bodde under många år här i Stocksund, ett annat exempel är flera författare av Stocksunds historia om t ex Fllmateljen som låg på parkeringen bakom oss, om biografen och de olika mataffärerna som fanns en gång.

Idrottsligt har vi uppmärksammat flera klubbar och ledare. Senast gav vi stipendium till den aktiva bordtennisklubben KFUM Stocksund som fortsatt håller till i bl a Stocksundskolan och skördar stora framgångar.

Och sist men inte minst har vi utsett småstjärnor, 2 st flitigt musicerande skolungdomar under 12 år. Detta görs i samarbete med lärarna på Danderyds musikskola. Och under årens lopp har de uppträtt och hela blåsorkestern har spelat på Tornets takterrass. Försök och ta er dit och njut av den vidunderliga utsikten.

*kort om det inmurade skrinet – se sist. Vänder mig till alla barn under 10 år – kom ihåg det blir skattjakt om 73 år...

Trots glädjen vi känner för vår hembygd kan vi inte undgå att göra en utblick i vår omvärld i dessa svåra tider, med det outhärdliga kriget i Ukraina, ekonomiska situationen med hög inflation, vilket gör att det är tuffa tider för många familjer i Sverige samt den allvarliga globala klimatutmaningen vi står inför.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina sedan över ett år, har lett till ett krig som fört med sig ohygglig förödelse, lidande för befolkningen och där till och med barn bortförs – det hela är fasansfullt!

Vi får inte slå oss till ro och acceptera detta som det nya normala! Vi måste fortsatt stötta Ukraina på alla sätt – de får inte ge upp, de ska inte ge upp för de slåss för sin nations överlevande. Och indirekt kämpar de också för oss – för vår frihet och för vår demokrati.

Klimatfrågan är även den en fråga om nationers överlevande. Den är en våra största globala utmaningar. Nu gäller det att samla alla krafter från politik, näringsliv och akademi och se till att det blir verkstad! Det krävs åtgärder på alla plan, mycket kraftfull teknikutveckling, stora investeringar, ökad kompetens på alla plan men även vissa beteendeförändringar.

Jag är ändå optimistisk. Jag har arbetat med klimat- och energifrågor de senaste 25 åren och kan konstatera att det händer mycket positiva saker idag. Nu är det näringslivet som går före politiken, så var det inte för 20 år sedan. Industrin vill investera nu när ny teknik finns att tillgå och vi måste se till att det detta kan genomföras och göras snabbt.

Men klimatfrågan är genuint internationell och det är viktigt att utvecklingen går fort även i andra länder. Det är glädjande att USA har precis lanserat ett mycket kraftfullt stödpaket, Inflation Reduction Act, IRA, för att stödja fossilfria investeringar inom kraftproduktion och industrin. Detta ska uppmuntras. Men nu känner sig Europa hotad av konkurrenssnedvridning.

Jag anser att det snarare handlar om att EU ska visa framfötterna och att vi i Sverige genom vårt medlemskap i EU är aktiva i denna process. Vi måste investera för framtiden!

Ja, vi kan och måste göra mycket rent tekniskt – vi ändrar ju numera asteroiders banor, utvecklar vaccin på rekordtid – men hur går det egentligen till när hela naturen byter skepnad år efter år?

Ja, upphör man någonsin att förundras över att det faktiskt blir löv på träden i år också?

Och låt oss vara rädda om traditioner som valborgsfirandet – att fira våren. Detta har nog en djupare innebörd än vi först tänker på. Seden att tända en brasa om våren är gammal. Elden symboliserar värme och ljus men också något som avslutar det gamla – och därmed lämnar plats för det nya, nämligen för våren.

Som avslutning vill jag gärna citera Gustaf Fröding:

Var icke ledsen fast molnen trycka och vinterköld genom hjärtat går,
ty bakom moln glänsa sol och lycka och efter vinter blir det åter vår.

Hurra för våren och välkommen sköna maj!

(Mer om skrinet

Cedergrenska Tornet nu efter 100 års byggtid står färdigt och den 21 april 1996 invigts. Samma dag om 100 år, den 21 april 2096, kommer det skrin som murats in i tornet av Föreningen att kunna tas fram och då - utöver den penningssumma som skrinet då innehåller - vittna om det stora engagemang som fanns i mitten på 1990-talet då det 1896 påbörjade Cedergrenska tornet färdigställdes genom Vänföreningens initiativ.)